

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА – ЗАПОРУКА БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

***С.Б. Передера, І.В. Лавріненко, О.О. Передера, М.С. Конє,
кандидати ветеринарних наук
І.А. Жерносік
Полтавська державна аграрна академія, м. Полтава***

Наведено дані щодо доцільності використання індивідуальних завдань в організації самостійної роботи студентів. Встановлено, що для інтенсифікації навчального процесу у ході вивчення дисциплін інфекційного циклу необхідно стимулювати систематичну самостійну роботу студентів за допомогою використання індивідуальних завдань та підвищувати їх мотивацію до набуття знань та вмінь.

Освіта, самостійна робота, індивідуальні завдання, студенти.

Для нашого часу характерні надзвичайно активні процеси розвитку науки і техніки. Знання, отримані у вузі фахівцем ветеринарної медицини, не залишаються незмінними, тому постає потреба вчитися упродовж всього життя.

У зв'язку з європейською орієнтацією України змінюються потреби до подання освіти. Адже за кордоном термін «освіта» означає «самовдосконалення», прагнення знати більше і розв'язати поставлені задачі самостійно. Тенденції сучасного розвитку освіти призводять до зменшення кількості аудиторних годин та збільшення годин для самостійної роботи студентів.

Важливого значення набуває якість освіти, універсальність підготовки випускника та його адаптованість до ринку праці. Кожен фахівець має бути пристосований до професійної діяльності завдяки максимальному використанню наявного у нього потенціалу. Освіта має сприяти формуванню самостійного мислення, розвитку пізнавальної активності та поліпшенню професійної підготовки майбутніх спеціалістів. При цьому важливого значення набувають уміння студентів самостійно здобувати та опрацьовувати інформацію, а також нестандартно розв'язувати проблеми, що постають у ході роботи.

Самостійна робота – це спеціально організована діяльність студентів з урахуванням їх індивідуальних особливостей, спрямована на самостійне виконання навчальних завдань різних рівнів складності як на аудиторних заняттях, так і у позааудиторний час. Метою організації самостійної роботи студентів є її спрямування на виконання соціального замовлення, тобто формування у студентів уміння самостійно поповнювати свої знання, орієнтуватися у потоці наукової інформації [3].

Проблема організації самостійної роботи студентів в умовах реформування вищої освіти в Україні широко вивчалася Л.М. Журавською (1999), О.В. Заїкою (2002), В.В. Попович, Г.Г. Січкаренко (2005). Сучасні тенденції в організації навчального процесу окреслюють ситуацію, коли викладач не тільки навчає, а й допомагає вчитися самостійно, внаслідок чого студент здобуває знання, уміння і навички [1,2,4].

Мета дослідження – обґрунтування доцільності використання індивідуальних завдань в організації самостійної роботи студентів.

Матеріал та методика дослідження. Для розв'язання поставленої мети використано емпіричний метод досліджень: спостереження за діяльністю студентів у ході виконання самостійної роботи, анкетування, бесіди зі студентами, аналіз навчальних планів. До анкетування було залучено 64 студенти III курсу факультету ветеринарної медицини ПДАА, обробка отриманих результатів проведена статистичним методом.

Результати дослідження. Ветеринарна вірусологія – нормативна дисципліна, яка належить до циклу професійної та практичної підготовки студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр». Внаслідок вивчення дисципліни студенти повинні мати чітке уявлення про фізичну та хімічну будову вірусів, специфіку їх репродукції, знати сучасну таксономічну класифікацію, розуміти патогенез вірусних інфекцій, особливості противірусного імунітету та методи вірусологічних досліджень. Ветеринарна вірусологія необхідна для розуміння епізоотичних процесів, що є основою для розробки і впровадження ефективних заходів боротьби і профілактики з інфекційними хворобами. Знання з вірусології застосовуються практичними фахівцями ветеринарної медицини, які займаються лікувальною справою, лабораторною діагностикою та виробництвом імунобіологічних препаратів.

Сучасний стан розвитку вірусології перетворює її на технічно оснащену науку, яка широко застосовує методи хімії, мікробіології, цитології, генетики, молекулярної біології та інших природничих наук. На жаль, більшість сучасних мікроскопічних, молекулярних та серологічних досліджень є недоступними для навчальних вірусологічних лабораторій і викладаються виключно у теоретичному ракурсі. Вони опановуються студентами під час проходження навчальної практики у вірусологічному відділі Регіональної державної лабораторії ветеринарної медицини у Полтавській області. Тому основне завдання викладача – зацікавити, навчити вчитись і створити атмосферу середовища, що стимулює самопідготовку кожного студента.

Вірусологія, як і інші біологічні науки, є дисципліною експериментальною. Тому лабораторні заняття мають, насамперед, дати студентам уявлення та основні навички роботи у вірусологічній лабораторії. Реальний курс лабораторних занять пройшов тривале випробування часом. Студенти здобувають базові навички відбору, консервування і транспортування матеріалу до вірусологічної лабораторії, а також його підготовки для вірусологічних досліджень. Відпрацьовують

методи культивування вірусів, а також їх індикації та ідентифікації у серологічних реакціях.

У ході вивчення дисципліни «Ветеринарна вірусологія» проведено анонімне опитування серед студентів III курсу факультету ветеринарної медицини. Результати анкетування стали достатньо інформативними та висвітлили певні проблеми. При з'ясуванні питання про те, чи вивчення «Ветеринарної вірусології» є необхідним для фахівців ветеринарної медицини, 86 % респондентів висловилися позитивно. Щодо бажання працювати у вірусологічній лабораторії чимала частина студентів, які взяли участь в анкетуванні, висловилися негативно (80 %). Ймовірно причиною такої ситуації, ми вважаємо недостатні практичні навички на тлі значної складності опрацьованого матеріалу.

Ситуація кардинально змінювалася після відвідування вірусологічного відділу Регіональної державної лабораторії ветеринарної медицини у Полтавській області. Досвід роботи свідчить про величезну користь таких екскурсій для формування майбутніх фахівців ветеринарної медицини. Атмосфера серйозного діагностичного закладу, закритий режим роботи, високий рівень технічної оснащеності справляє чимале враження на студентів. Все, що раніше було вивчено теоретично: люмінесцентна мікроскопія, культивування вірусів у культурі клітин, імуноферментний аналіз, полімеразна ланцюгова реакція – набувало реальності. Характерною була зацікавленість студентів професійними аспектами роботи – обладнанням та методами лабораторних досліджень, а також питання були пов'язані з перевагами та недоліками роботи лікаря-вірусолога, вимогами до працевлаштування у цей заклад, рівнем заробітної плати тощо.

Тому для більш ефективного сприйняття матеріалу ми використовуємо навчальні фільми та відеоматеріали роботи діагностичних вірусологічних закладів, які характеризують сучасні вірусологічні дослідження. Перегляд зазначених матеріалів супроводжується коментарями студентів, які попередньо опрацьовали матеріал та мають змогу відповісти на поставлені викладачем та одногрупниками запитання.

Також ефективною формою самостійної роботи студентів є індивідуальні завдання – поглиблене та розширене висвітлення практичних питань, пов'язаних з діагностикою вірусних інфекцій. У ході підготовки завдання студенти вчаться самостійно працювати з літературними джерелами, що сприяє підвищенню рівня професійної підготовки та самостійного мислення. Підсумком самостійної роботи є доповідь або презентація, представлена на лабораторному занятті. Студенти у ході обговорень, дискусій розв'язують поставлені завдання на підставі власних самостійних напрацювань.

Викладач має створити умови для самостійної роботи студентів: надавати консультації, спрямувати роботу і оцінювати результат їхньої діяльності.

Висновки

Розвиток професійно важливих якостей майбутнього лікаря ветеринарної медицини полягає у здатності постійного оновлення знань, а також у формуванні самостійності як риси характеру. Тому самостійна робота студентів є необхідною складовою частиною навчально-виховного процесу, яка істотно впливає на його ефективність і результативність. Для інтенсифікації навчального процесу у ході вивчення дисципліни «Ветеринарна вірусологія» необхідно стимулювати систематичну самостійну роботу студентів використовуючи індивідуальні завдання та підвищувати їх мотивацію до набуття знань та вмінь.

Список літератури

1. Журавська Л.М. Концептуальні умови управління самостійною роботою студентів у вищих закладах освіти / Л.М. Журавська // Освіта і управління. – 1999. – № 2. – С. 78–82.
2. Заика Е.В. Психологические вопросы организации самостоятельной работы студентов в вузе / Е.В. Заика // Практична психологія та соціальна робота. – 2002. – № 35–36. – С. 13–32.
3. Організація самостійної роботи студентів з педагогіки: навч. посіб. / Під ред. В.І. Євдокимова. – Х.: ХДПУ, 2000. – 160 с.
4. Попович В.В. Самостійна робота як чинник пізнавальної активності студентів / В.В. Попович, Г.Г. Січкаренко // Наука та наукознавство. – 2005. – № 2. – С. 94–107.

Представлены данные о целесообразности использования индивидуальных заданий в организации самостоятельной работы студентов. Установлено, что для интенсификации учебного процесса в ходе изучения дисциплин инфекционного цикла необходимо стимулировать систематическую самостоятельную работу студентов путем использования индивидуальных заданий и повышать их мотивацию к приобретению знаний и умений.

Образование, самостоятельная работа, индивидуальные задания, студенты.

The article presents data on the usefulness of individual tasks in the organization of independent work. Found that the intensification of the educational process in the course of the study subjects infectious cycle to stimulate systematic independent work of students through the use of individual tasks and increase their motivation to acquire knowledge and skills.

Education, self-study, individual assignments, students.